

ISSN: 2148-8177

Kafkas University
Faculty of Divinity Review

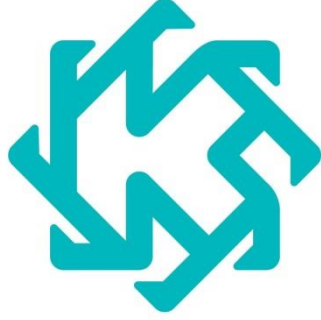
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT
FAKÜLTESİ
DERGİSİ

YIL: 2018 CİLT: V SAYI: 9
KARS

DOI: 10.17050

DOI: 10.17050

ISSN: 2148-8177

KAFKAS
ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

***KAFKAS UNIVERSITY
FACULTY OF DIVINITY REVIEW***

YIL / YEAR 2018 • CİLT / VOLUME V • SAYI / ISSUE 9

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
KAFKAS UNIVERSITY FACULTY OF DIVINITY REVIEW

DOI: 10.17050

ISSN: 2148-8177

YIL / YEAR: 2018

SAYI / ISSUE: 9

CİLT / VOLUME: V

Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Hakemli Bir Dergi Olup Her Yıl Ocak ve Temmuz Aylarında Yayımlanmaktadır.

Kafkas University Faculty of Divinity Journal is Semiannual (Spring and Fall) Publication, Operates with a Blind Peer Referee System

Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi EBSCO Databases, İSAM, ASOS, CROSSREF, SOBIAD ve EKUAL Keşif Veri Tabanlarında Dizinlenmektedir.

Kafkas University Faculty of Divinity Journal has been indexed in EBSCO Databases, ISAM, ASOS, CROSSREF, SOBIAD and EKUAL Kesif indexes.

Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi - 36000 / Kars-TÜRKİYE

Tel: 0474 225 12 83 Faks: 0474 225 12 84

e-mail:kafkasilahiyatdergi@gmail.com

DergiPark
AKADEMİK

YAYIN SAHİBİ / PUBLISHER

Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Adına / On Behalf of Kafkas University Faculty of Divinity

Prof. Dr. Sami ÖZCAN (Dekan/Dean)

EDİTÖR / EDITOR IN CHIEF

Yrd. Doç. Dr. Habib ŞENER

EDİTÖR YARDIMCISI / ASSISTANT EDITOR

Yrd. Doç. Dr. Ayhan HIRA

ALAN EDİTÖRLERİ

Prof. Dr. Ruhattin YAZOĞLU	İlahiyat
Prof. Dr. Erdoğan ERBAY	Edebiyat
Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ	Eğitim
Prof. Dr. İsmail DEMİR	Arapça
Prof. Dr. Ali Osman ENGİN	İngilizce

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Yrd. Doç. Dr. Habib ŞENER

Yrd. Doç. Dr. Ayhan HIRA

Doç. Dr. Hikmet KOÇYİĞİT

Yrd. Doç. Dr. Alparslan KARTAL

Yrd. Doç. Dr. Bünyamin ÇALIK

Yrd. Doç. Dr. Ercan CENGİZ

Yrd. Doç. Dr. Gülcan ABBASOĞULLARI

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin DOĞAN

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Fatih KALIN

Arş. Gör. Fatma SAĞLAM

Arş. Gör. Mahmut ÜSTÜN

Arş. Gör. Yusuf ÇINAR

DANIŞMA KURULU / ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Abdullah AYDINLI

Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN

Prof. Dr. Ali Rafet ÖZKAN

Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ

Prof. Dr. Mevlüt ALBAYRAK

Prof. Dr. Nasrullah HACİMÜFTÜOĞLU

Prof. Dr. Ramazan ERTÜRK

Prof. Dr. Ruhattin YAZOĞLU

Prof. Dr. Saffet SANCAKLI

Prof. Dr. Sayın DALKIRAN

Prof. Dr. Tuncay İMAMOĞLU

Prof. Dr. Turan KOÇ

Prof. Dr. Yaşar AYDINLI

Sakarya Üniversitesi

Marmara Üniversitesi

Kastamonu Üniversitesi

Atatürk Üniversitesi

Süleyman Demirel Üniversitesi

Bayburt Üniversitesi

Erciyes Üniversitesi

Atatürk Üniversitesi

İnönü Üniversitesi

Uşak Üniversitesi

Atatürk Üniversitesi

İstanbul S. Zaim Üniversitesi

Uludağ Üniversitesi

DİZGİ VE TASARIM / DESIGN

Yrd. Doç. Dr. Habib ŞENER

KAPAK TASARIMI / COVER DESIGN

Yrd. Doç. Dr. Habib ŞENER

BASKI TARİHİ / PUBLICATION DATE: OCAK / JANUARY 2018

HAKEM KURULU / BOARD OF REFEREES*

Prof. Dr. Abbas ÇELİK	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Abdulkadir YILMAZ	Bayburt Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Abdullah AYDINLI	Sakarya Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Abdulmecit OKÇU	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Ahmet BEŞE	Atatürk Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi
Prof. Dr. Ahmet ÇELİK	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Ahmet ÖNKAL	N. Erbakan Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Ahmet Saim KILAVUZ	Uludağ Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Ali Rafet ÖZKAN	Kastamonu Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ	Atatürk Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Prof. Dr. Cengiz GÜNDOĞDU	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Davut YAYLALI	Atatürk Üniversitesi.	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Emin AŞIKKUTLU	KTÜ	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Erdoğan ERBAY	Atatürk Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi
Prof. Dr. Eyüp BEKİRYAZICI	Atatürk Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi
Prof. Dr. Fazlı POLAT	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Halil İbrahim ACAR	Uludağ Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hüseyin GÜLLÜCE	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hüseyin YILMAZ	Cumhuriyet Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. İsa ÇELİK	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Kemal POLAT	Amasya Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi
Prof. Dr. Kenan DEMİRAYAK	Atatürk Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi
Prof. Dr. Lütfullah CEBECİ	Erciyes Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. M. Hayri KIRBAŞOĞLU	Ankara Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. M. Kazım ARICAN	Yıldırım B. Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. M. Kazım YILMAZ	Harran Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Mehmet DAĞ	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Mehmet Zeki İŞCAN	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Muhammed ÇELİK	Dicle Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Muhammet YAZICI	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi

* Dergimize verilen yazılar, üniversitelerin çeşitli birimlerinde görev yapıp adları yukarıda geçen değerli bilim adamlarımıza, Bilim dalına göre tetkik ettirilerek yayın kurulunun onayıyla bastırılmaktadır. Hakem Kurulu'nun oluşturulmasında öğretim üyeleri arasında herhangi bir ayırım yapılmamakta, ihtiyaca göre temas kurulabilenlerden kabul edenler bu kurula alınmaktadır. Böylece dergimiz hem hakemli nitelik kazanmakta, hem de bu sayede farklı akademik birimler ve üniversiteler arasında bilimsel temelli bir iletişim zemini hazırlanmaktadır. Yayımlanacak makalelerin karakteristiğine göre Hakem Kuruluna ekleme yapılabilmektedir.

Prof. Dr. Musa BİLGİZ	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Mustafa AĞIRMAN	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Mustafa BAKTIR	Erciyes Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Mustafa MACİT	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Nasrullah HACİMÜFTÜOĞLU	Bayburt Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Nevzat Hafız YANIK	Atatürk Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi
Prof. Dr. Nevzat TARTI	Yüzüncüyıl Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Nihat YATKIN	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Nimet YILDIRIM	Atatürk Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi
Prof. Dr. Nurullah ALTAŞ	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Orhan BAŞARAN	Bingöl Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Osman GÜRBÜZ	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Osman TÜRER	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
Prof. Dr. Ömer AYDIN	İstanbul Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Ömer KARA	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Ruhattin YAZOĞLU	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Sadık KILIÇ	Ordu Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Sayın DALKIRAN	Uşak Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Selçuk COŞKUN	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Seyfullah KARA	Karabük Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi
Prof. Dr. Sinan ÖGE	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Süleyman TÜLÜCÜ	Erzincan Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Şamil DAĞCI	Ankara Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Şehmus DEMİR	Gaziantep Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Tuncay İMAMOĞLU	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Turan KOÇ	S. Zaim Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Vahdettin BAŞCI	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Veysel GÜLLÜCE	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Ali İPEK	İğdır Üniversitesi	Fen-Edb. Fakültesi
Doç. Dr. Emine ÖZTÜRK	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Faiz KALIN	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Gencer ELKILIÇ	Kafkas Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi
Doç. Dr. Halil BALTACI	Erzincan Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Hasan YILMAZ	Atatürk Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Hikmet KOÇYİĞİT	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Hüsnü AYDENİZ	Erzincan Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Osman KARA	Namık Kemal Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Oktay KIZILKAYA	Kafkas Üniversitesi	Fen-Edb. Fakültesi

Doç. Dr. Nurhan AYDIN	Kafkas Üniversitesi	Fen-Edb. Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet E. SEYHAN	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ayhan HIRA	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Bünyamin ÇALIK	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Coşkun ZEKİ	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ercan CENGİZ	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Gülcan ABBASOĞULLARI	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Habib ŞENER	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Halil CELEP	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin DOĞAN	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Fatih KALIN	Kafkas Üniversitesi	İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Turan Özgür GÜNGÖR	Kafkas Üniversitesi	Fen-Edb. Fakültesi

KARS KAFKAS ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ YAYIM İLKELERİ

1. Bu Dergi, Kafkas Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nin yayımıdır.
2. Kafkas Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, 2014 yılından itibaren hakemli dergi olarak yayımlanır ve yılda iki kez (Ocak-Temmuz) çıkar. Derginin yayım dili Türkçe olup İngilizce ve Arapça makaleler de yayımlanabilir. Dergide yayımlanacak yazılar sosyal bilimler alanıyla alakalı bilimsel ve ilgili alana katkı sağlayacak mahiyette olmalıdır. Ayrıca her sayıda makale formatında olması koşulu ile derleme, çeviri ve kitap tanıtımına da yer verilebilir.
3. Dergide yer alan yazıların şekil ve içerik yönünden ön incelemesi yayın kurulu tarafından yapılır. Uygun görülen çalışmalar, bilimsel yönden değerlendirilmek üzere, yayın kurulu tarafından belirlenen "çift-kör, bağımsız ve önyargısız hakemlik" ilkelerine göre en az iki hakem tarafından değerlendirilir. Makalenin yayımlanması hususunda son karar yayın kuruluna aittir. Yayın kurulu hakem kurulu tarafından yayım kurallarına uygun bulunmayan yazıları yayımlamamak, düzeltmek üzere yazara geri vermek, biçimce düzenlemek ve düzeltmek ya da kısaltmak yetkisine sahiptir. Gönderilen yazılar yayımlansın yayımlanmasın, yazarlara iade edilmez.
4. Dergiye yayımlanmak üzere gönderilecek yazıların daha önce başka bir dergide yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere gönderilmemiş olması gerekmektedir. Dergide yer alan yazıların yayın hakları saklı olup tamamı veya bir kısmı kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.
5. Üniversiteler Yayın Yönetmeliğinin 6. Maddesi uyarınca yazıların, dil, üslup ve içerik yönünden ilmî ve hukukî her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir. Açıklanan görüşler, Kafkas Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Yayın Kurulunu herhangi bir şekilde bağlamaz.
6. Dergimizin **yazım kuralları** dergi park sistemi duyurular bölümünde yer almaktadır.

BU SAYININ HAKEMLERİ / REFEREES OF THIS EDITION

Prof. Dr. Abdulmecit OKÇU	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Davut YAYLALI	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim KUTLUAY	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Kemalettin ÖZDEMİR	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet DAĞ	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Abdulvahap ÖZSOY	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Halil BALTACI	Erzincan Üniversitesi
Doç. Dr. Hayati YILMAZ	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Hikmet KOÇYİĞİT	Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Kemal BAKIR	Erzurum Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Murat KAYACAN	Muş Alparslan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah DEMİR	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah Taha İMAMOĞLU	Trakya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayhan HIRA	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Habib ŞENER	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin DOĞAN	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mahmut AVCI	Uşak Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Fatih KALIN	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa GÖREGEN	Karabük Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Muzaffer BARLAK	Sinop Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Seyit Ali GÜŞEN	İstanbul Üniversitesi

Dergimizin 9. sayısında yer alan makalelerin değerlendirilmesinde hakemliklerine başvurduğumuz öğretim üyelerine teşekkür ederiz.

Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergi Editörlüğü

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

MAKALELER

FAİZ KALIN

Asr Sûresi Bağlamında Kur'ân'ın Evrenselliği.....1-21*The Universe of The Qur'an in The Context of The Sura Al-Asr*

FATMA PINAR

İmam Matürîdî'nin Te'vilâtü'l Kur'ân İsimli Özelinde Bazı Kelami Problemlere Bakışı.....22-35*Some Views of The Imam Maturidi Related With Theological Subjects as Manifested in His Work "Te'vilatu'l Qur'an"*

HAYRUNNİSA KEKLİK

İslâm Tasavvuf Geleneğinde İnanç Çizgisi: Ebû'l-Hasan Harâkânî ve Mevlânâ Celaleddin Rumi Örneği.....36-46*Faith Line in The Islamic Sufism Tradition: Abu'l-Hasan Kharaqanî and Mawlana Jalaluddin Rumi Example*

YAVUZ HOROZ / MESUT ÇAKIR

Safahat'ta Hadis Kullanımı.....47-65*Usage of Hadith in Safahat*

HÜSEYİN DOĞAN

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devletinde Temel Hak ve Özgürlükler Açısından Canik (Samsun) Ermenileri.....66-78*XIX. Century Armenian for The Basic Rights And Freedoms in The Ottoman State in The Canik (Samsun)*

COŞKUN ZEKİ

Şeyh Muhammed Mütevellî eş-Şa'râvî'nin Hayat ve Ölüm Eseri Üzerine Bir Değerlendirme.....79-88*An Evaluation on Life and Death Work of Muhammed Mutevellî eş-Şa'râvî*

AHMET EMİN SEYHAN

Ye'cûc ve Me'cûc ile Birlikte Hareket Etmenin Cehennemliklerin Sayısını Artıracağıyla İlgili Hadisler Üzerine Bir İnceleme.....89-117

A Study on The Hadiths Telling That Being Together with Gog and Magog Will Increase to Fit for Hell

MESUT ÇAKIR / YAVUZ HOROZ

Hafızlığı Teşvik Eden Hadisler Üzerine Genel Bir Değerlendirme.....118-140

A General Assesment Relevant to Hadiths Encouraging Being Hafız

BÜNYAMİN ÇALIK

Hz. Ömer'in Tahâret Konuları Bağlamında Müctehid İmamlara Etkisi.....141-157

Evaluation of Caliph Omar's Relevance / Cleaning Conditions Effect / and Contribution to Intellectual Property